

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIEN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN
DIERENWELZIJN

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

De VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 26 april 2024

Samenvatting

De rechtstreekse aanleiding voor dit voorontwerp is het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 23/2025 van 13 februari 2025, waarin werd beslist tot vernietiging van de artikelen van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH), die het Vlaamse Handhavingscollege aanduiden als het administratieve rechtscollege, bevoegd voor de jurisdictionele controle van sanctie -, herstel -, beveiligings - en andere beslissingen in de context van het KVH.

De bevoegdheid van het Handhavingscollege behoort volgens dit voorontwerp niet langer tot het standaardpakket van het KVH. Voortaan maakt zij louter nog een optie uit, die n.a.v. de instap in het KVH per decreet moet worden verantwoord vanuit het mechanisme van de impliciete bevoegdheden. Tegelijkertijd onderschrijft dit voorontwerp meteen deze optie voor wat de decreten betreft die reeds jaren onder de bestaande bevoegdheid van het Handhavingscollege vallen. Hierdoor blijft de continuïteit gewaarborgd maar wordt verder geen bijkomende rechtsmacht overgeheveld.

Tot slot wordt de Vlaamse Regering uitdrukkelijk gemachtigd om een bijzondere erkenningsregeling uit te werken voor instellingen die opleidingen geven aan toezichthouders, n.a.v. een opmerking van de Raad van State in zijn advies bij het ontwerp van Omgevingshandhavingsbesluit.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp kadert in het beleidsveld justitie en handhaving zoals vermeld in respectievelijk artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie:

Inhoudelijk Structuurelement justitie en handhaving

Strategische doelstelling 9: een uniforme Vlaamse handhaving
Operationele doelstelling 1: het kaderdecreet Vlaamse Handhaving:

In samenspraak met de inhoudelijk bevoegde ministers, zetten we de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving onverminderd voort. Hierbij zal het Agentschap Justitie en Handhaving onder meer verder instaan voor de ondersteuning bij het regelgevend proces.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/84 van 26 maart 2025.

De inspectie van financiën verleende op 31 maart 2025 een gunstig advies nr. TM/2025000967. Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor begroting, is niet vereist.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het KVH koos er voor om de jurisdictionele controle van het Handhavingscollege te verankeren in het standaardpakket van het KVH, waardoor dit Vlaamse rechtscollege de standaard administratieve rechter zou worden voor de handhaving van elk inhoudelijk decreet dat instapt in het KVH, tenzij dit inhoudelijk decreet op dit punt zou afwijken van het KVH.

In zijn arrest nr. 23/2025 van 13 februari 2025 oordeelt het Grondwettelijk Hof dat *“Idle voorwaarde dat de in het kaderdecreet van 14 juli 2023 bedoelde uitbreiding van de bevoegdheden van het Handhavingscollege noodzakelijk moet zijn voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse decreetgever, dient te worden nagegaan in het licht van een welbepaalde aangelegenheid waarvoor de Vlaamse decreetgever bevoegd is. Die noodzakelijkheid kan niet a priori worden toegelaten voor een potentieel bijzonder ruim geheel van aangelegenheden”, en verder dat “het feit dat in een kaderdecreet, dat bedoeld is om te worden toegepast op een aanzienlijk aantal diverse aangelegenheden, wordt voorzien in de principiële bevoegdheid van het Handhavingscollege om kennis te nemen van de beroepen in alle betrokken aangelegenheden, niet bestaanbaar (is) met de in B.8 vermelde vereisten voor de toepassing van de impliciete bevoegdheden.”*

Alle bepalingen van het KVH waarin het Handhavingscollege was aangewezen als standaard administratieve rechter voor het KVH contentieux, werden door het Grondwettelijk Hof vernietigd.

Tegelijkertijd sluit het Hof niet uit dat gebruik kan worden gemaakt van de impliciete bevoegdheden om het handhavingscontentieux van specifieke Vlaamse regelgeving onder de jurisdictionele controle van het Handhavingscollege te brengen voor zover er a) geen gebruik wordt gemaakt van een standaard bevoegdheid, b) de specifieke noodzaak in het kader van het uitoefenen van welbepaalde aangelegenheden waarvoor de Vlaamse decreetgever bevoegd is, kan worden nagegaan en c) de weerslag op de federale bevoegdheden marginaal blijft.

Binnen de krijtlijnen getrokken door het Grondwettelijk Hof in het arrest nr. 23/2025 van 13 februari 2025, voorziet dit voorontwerp in volgende regelingen:

1) De vernietigde artikelen worden vervangen door de bevestiging dat de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State met volle rechtsmacht uitspraak doet over justitiële beroepen tegen KVH-beslissingen. Voor de beoordeling van dergelijke beroepen krijgt de Raad van State toegang tot het Bestuurlijk Sanctieregister.

2) de bevoegdheid van het Handhavingscollege wordt voortaan als een afwijking op de standaard bevoegdheid van de Raad van State opgenomen in het optionele hoofdstuk 10 KVH. Wanneer er n.a.v. een instap van Vlaamse regelgeving in het KVH voor gekozen wordt om deze optie als afwijking op het standaardkader te onderschrijven, moet die keuze worden verantwoord in het licht van de vereisten die gelden voor de toepassing van artikel 10 van de BWHI betrokken op de specifieke context van die Vlaamse regelgeving. Het KVH-contentieux wordt daarbij opgedeeld in het contentieux van de bestuurlijke sanctiebeslissingen enerzijds, en dat van de herstel- en beveiligingsbeslissingen, m.i.v. herstelschikkingen anderzijds.

3) Justitiële beroepen tegen sanctiebeslissingen voor schendingen van het DABM, de VCRO, het Onroerenderfgoeddecreet, het Varenderfgoeddecreet en het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid, behoren al jaren tot de bevoegdheid van het Handhavingscollege. Voor deze decreten wordt de nieuwe optie “Handhavingscollege” meteen gelicht voor wat de bestuurlijke sanctiebeslissingen betreft. Hierdoor blijft het *status quo* behouden, zonder verdere uitbreiding van de bevoegdheid van het Handhavingscollege.

4) Tot slot wordt de Vlaamse Regering n.a.v. het advies nr. 77.080/16 van de Raad van State over het ontwerp van Omgevingshandhavingsbesluit (randnr. 4.4) alsook het advies nr. 77.081/16 over het ontwerp van onroerend- en varenderfgoedbesluit inzake handhaving (randnr. 5.3) uitdrukkelijk in het KVH gemachtigd om een bijzondere erkenningsregeling uit te werken voor instellingen die opleidingen geven aan toezichthouders, teneinde alle discussie hierrond uit te sluiten.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie punt B.1 van de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorontwerp wijst de (federale) Raad van State aan als standaard rechtscollège voor het KVH – contentieux, en kiest enkel voor het (Vlaamse) Handhavingscollege voor dat gedeelte van het

contentieux dat nu reeds tot de bevoegdheid van het Handhavingscollege behoort. Daarnaast verduidelijkt het dat de Vlaamse Regering, die conform art. 8 §3 eerste lid KVH bevoegd is om opleidingsvereisten te bepalen voor toezichthouders, (zo nodig) instellingen kan erkennen voor het geven van opleidingen aan toezichthouders.

Er is geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Er zal advies gevraagd worden aan de volgende instanties:

- de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV)
- de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)
- de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO)

Na verwerking van de adviezen, en, ingeval deze adviezen aanleiding geven tot wijzigingen, de tweede principiële goedkeuring van het voorontwerp door de Vlaamse Regering, zal advies worden gevraagd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet “tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 26 april 2024”, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO), met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;

3° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, na het bekomen van de adviezen vermeld in 2° en in zoverre deze adviezen geen aanleiding geven tot het wijzigen van het voorontwerp, het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse rand, onroerend erfgoed en Dierenwelzijn.

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS